

UPUTSTVO ZA PRIMENU ODREDBA ZAKONA O OGRANIČAVANJU RASPOLAGANJA IMOVINOM U CILJU SPREČAVANJA TERORIZMA I ŠIRENJA ORUŽJA ZA MASOVNO UNIŠTENJE KOJE SE ODOSE NA SPREČAVANJE FINANSIRANJA TERORIZMA

Ovo uputstvo ima za cilj da doprinese informisanju šire javnosti o značaju preduzimanja preventivnih radnji i mera u prepoznavanju, otkrivanju i sprečavanju finansiranja terorizma.

Finansiranje terorizma se uglavnom odnosi na obavljanje transakcija koje uključuju imovinu koja je u vlasništvu terorista ili koja je korišćena ili namerava da se koristi za pomaganje u izvršenju terorističkih dela. Za razliku od pranja novca, gde je akcenat na poreklu imovine stečene ilegalnim radnjama, tj. izvor imovine je od važnosti, kod finansiranja terorizma, akcenat je na odredištu, tj. načinu korišćenja imovine, koja može da potiče i iz legalnih izvora.

Kao punopravna članica Ujedinjenih nacija, Republika Srbija je u obavezi da u potpunosti usaglasila svoju zakonsku regulativu sa ratifikovanim konvencijama UN-a. Savet bezbednosti UN-a je doneo niz rezolucija kojima se propisuje primena mera protiv terorista, terorističkih organizacija i njihovih finansijera. Jedna od mera odnosi se na sprečavanje korišćenja imovine i sredstava navedenih lica i organizacija, a države su u obavezi da donesu propise kojima se reguliše ograničavanje raspolaganja imovinom i sredstvima koji se nalaze na teritoriji tih država. Rezolucija 1373 (iz 2001. godine) poziva sve države članice da deluju na sprečavanju i suzbijanju finansiranja terorističkih akata. UN su, u skladu sa rezolucijama 1267 (1999), 1989 (2011), 2253 (2015) i 1988 (2011), objavile i imena pojedinaca i organizacija koje su podvrgnute finansijskim sankcijama UN-a zbog povezanosti sa Al Kaidom, ID-om ili Talibanima. Na osnovu odredaba Glave VII Povelje UN-a, države članice UN-a su u obavezi da preduzimaju mere na sprovođenju rezolucija koje u okviru svojih ovlašćenja donosi.

U skladu sa navedenim, R. Srbija je donela Zakon o ograničavanju raspolaganja imovinom u cilju sprečavanja terorizma i širenja oružja za masovno uništenje kojim se reguliše označavanje lica i postupak ograničavanja raspolaganja njihovom imovinom.

Označeno lice

„Označeno lice“ je fizičko ili pravno lice, kao i grupa ili udruženje, koje je označeno i stavljeno na listu terorista, terorističkih organizacija ili finansijera terorista na osnovu:

1. odgovarajućih rezolucija Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija ili akata međunarodnih organizacija čiji je R. Srbija član;
2. predloga nadležnih državnih organa ili
3. obrazloženog zahteva strane države.

Postupak označavanja lica

Liste SB UN-a se primenjuju po automatizmu i nije potrebno njihovo implementiranje propisom donetim od strane Vlade.

Postupak za označavanje lica se može zasnivati po dva različita osnova:

1. označavanje lica od strane Vlade R. Srbije na predlog nadležnih državnih organa, po osnovu opravdanog uverenja da je lice terorista, da finansira terorizam, da je uključeno u aktivnosti ili pomaganje terorističke grupe ili vršenje terorističkog akta.

Opravdano uverenje je pravni standard, koji je u potpunosti odvojen od krivičnih standarda, a koji se uvodi kao kriterijum na koji Vlada mora da se oslanja prilikom donošenja rešenja o označavanju lica. Opravdano uverenje se formira na osnovu informacija o određenom licu koje Vladi dostavljaju nadležni državni organi (Ministarstvo nadležno za unutrašnje poslove, nadležno tužilaštvo, organ nadležan za bezbednosne i obaveštajne poslove ili finansijskoobaveštajna služba).

2. označavanje lica na obrazložen zahtev druge države, koji svoje utemeljenje nalazi u Rezoluciji 1373 SB UN-a, koja nalaže državama da na zahtev druge države moraju ozbiljno razmotriti i, ukoliko postoji opravdano uverenje, doneti rešenje o stavljanju na listu označenih lica.

Ažuriranje liste i pretraga označenih lica

U skladu sa Zakonom, Uprava bez odlaganja o svakoj promeni na listi označenih lica SB UN-a, na svojoj internet prezentaciji, obaveštava lica koja su dužna da primenjuju radnje i mere za sprečavanje finansiranja terorizma.

Na internet prezentaciji Uprave takođe postoji i pretraživač liste označenih lica SB UN-a (<http://www.unsearch.apml.gov.rs/>). Pretraživač omogućava svim zainteresovanim fizičkim i pravnim licima da brzo i jednostavno provere da li imaju kontakte, odnosno poslovnu saradnju sa pomenutom kategorijom lica, u cilju blagovremene primene mera i radnji propisanih Zakonom.

Razvijanjem ovakvog informatičkog alata omogućeno je direktno pretraživanje lista označenih lica Saveta bezbednosti UN koje se odnose na Rezoluciju 1267 (1999), 1989 (2011) i 2253 (2015) u vezi sa ISIL-om, Al-Kaidom i povezanim fizičkim licima, grupama lica, privrednim i drugim subjektima, Rezoluciju 1718 (2006) i rezolucijama naslednicama u vezi sa DNR Korejom, kao i Rezoluciju 1988 (2011) u vezi sa Talibanima i povezanim fizičkim licima, grupama lica, privrednim i drugim subjektima.

Sam pretraživač je koncipiran na način da sva zainteresovana fizička i pravna lica mogu unošenjem bar jednog podatka koji poseduju da provere da li imaju kontakte sa označenim licem. Istovremeno, lice koje vrši pretragu mora da izabere kojoj grupi korisnika pripada (banke, osiguravajuća društva, advokati, notari, NPO, zadužbine...). Ukoliko je zadat širok spektar pretrage, pretraživač će kao rezultat prikazati sva lica koja spadaju u zadatu pretragu (npr. sva lica sa tim imenom i sl), pri čemu se istovremeno prikazuju i svi dostupni podaci za konkretna lica (ime, prezime i nadimak, datum rođenja, država porekla, datum stavljanja na listu označenih lica, kojom rezolucijom je obuhvaćen).

Podaci o označenim licima svakodnevno se automatski preuzimaju iz baze relevantnih UN lista sankcija, što omogućava tačne i blagovremene rezultate prilikom korišćenja pretraživača.

Zaštita ljudskih prava

Radi zaštite ljudskih prava označenog lica, koja mogu biti ugrožena stavljanjem na listu, Vlada najmanje jednom godišnje razmatra opravdanost donošenja rešenja o stavljanju na listu, što podrazumeva praćenje UN liste i njenih eventualnih promena od strane nadležnih ministarstava, kao i proveru opravdanosti svog uverenja i izmenjenih okolnosti koje mogu dovesti do skidanja sa liste označenih lica.

Zaštita ljudskih prava se ostvaruje i ličnim dostavljanjem obaveštenja o stavljanja na listu označenom licu u skladu sa pravilima opšteg upravnog postupka.

Postupak prijave označenog lica

Zakonom se propisuje dužnost za svako pravno ili fizičko lice da prilikom obavljanja posla ili delatnosti utvrdi da li ima poslova ili drugih sličnih odnosa za označenim licem. U slučaju da utvrdi da se poslovanje obavlja sa označenim licem, svako lice dužno je da u najkraćem mogućem roku ograniči raspolaganje imovinom označenog lica i da o tome odmah, a najkasnije u roku od 24 sata, obavesti upravu za sprečavanje pranja novca.

Obaveštenja i informacije se dostavljaju:

- telefonom;
- elektronskim putem;
- neposrednim dostavljanjem ili
- preporučenom pošiljkom.

Obaveštenje o označenom licu i njegovoj imovini, kao i informacije od značaja za određivanje označenog lica i njegove imovine dostavljaju se na Obrascu za prijavljivanje označenog lica koji se može naći na internet prezentaciji Uprave (apml.gov.rs/REPOSITORY/1384_obrazac-za-prijavu-oznacениh-lica-sajt-230615.doc).

Obaveštenja i informacije koje se dostavljaju telefonskim putem, potvrđuju se u pisanoj formi.

Postupak ograničavanja raspolaganja imovinom

„Ograničavanje raspolaganja imovinom” je privremena zabrana prenosa, konverzije, raspolaganja i premeštanja imovine ili privremeno upravljanje tom imovinom na osnovu odluke nadležnog državnog organa.

„Imovina” označava finansijska sredstva, imovinu bilo koje vrste, pokretnu ili nepokretnu, materijalnu ili nematerijalnu, bez obzira kako je stečena, isprave ili instrumente u bilo kojoj formi, kojima se dokazuje svojina ili interes u odnosu na takva sredstva ili imovinu (npr. bankarski krediti, putnički i bankovni čekovi, novčane uputnice, deonice, hartije od vrednosti, obveznice, menice, akreditivi, kamata, dividenda ili drugi prihod naplaćen na osnovu ili nastao iz tih sredstava ili imovine i dr).

Lice koje je obavestilo upravu je dužno da ograniči raspolaganje imovinom označenog lica do prijema rešenja o ograničavanju raspolaganja imovinom ili obaveštenja da rešenje nije doneto, a najduže sedam dana od dana dostavljanja obaveštenja upravi.

Lice ne sme učiniti dostupnim svoju ili tuđu imovinu označenom licu, licu koje označeno lice direktno ili indirektno poseduje ili kontroliše, kao i licu koje postupa u ime i za račun označenog lica ili po njegovim instrukcijama. Ovde se onemogućava označeno lice da koristi ne samo svoju imovinu, već i tuđu. Sve mere se primenjuju i u odnosu na lice koje postupa u ime i za račun označenog lica ili po njegovim instrukcijama.

U skladu sa Zakonom, nakon dostavljanja obaveštenja ili informacije da je pravno ili fizičko lice ostvarilo poslovnu saradnju ili drugi slični odnos sa označenim licem, uprava za sprečavanje pranja novca, bez odlaganja, sačinjava izveštaj.

Izveštaj sadrži i podatke o identitetu prijavljenog lica i njegovoj imovini dobijene od državnih organa, organizacija i lica kojima su poverena javna ovlašćenja, kao i zaključak da li je utvrđeno da je prijavljeno lice označeno lice i da li imovina podleže ograničavanju raspolaganja.

Sačinjeni izveštaj Uprava dostavlja, bez odlaganja, ministru nadležnom za poslove finansija. Ako po prijemu izveštaja ministar nadležan za poslove finansija utvrdi da se radi o označenom licu i imovini koja podleže ograničavanju raspolaganja, bez odlaganja, rešenjem nalaže ograničavanje raspolaganja imovinom tog lica.

Pravno ili fizičko lice kod koga se imovina nalazi dužno je da ograniči raspolaganje imovinom na osnovu rešenja o ograničavanju raspolaganja imovinom.

Ako po prijemu izveštaja od Uprave, ministar nadležan za poslove finansija utvrdi da se ne radi o označenom licu ili o imovini koja podleže ograničavanju raspolaganja, odnosno da nema uslova za ograničavanje raspolaganja imovinom, dužan je da bez odlaganja, u pisanoj formi, obavesti pravno ili fizičko lice koje je to obaveštenje dostavilo da može da nastavi aktivnosti koje je obustavilo.

Ograničavanje raspolaganja imovinom traje dok se označeno lice nalazi na listi označenih lica, odnosno do odluke nadležnog suda donete na osnovu Zakona.

Upravljanje imovinom čije je raspolaganje ograničeno na osnovu Zakona vrši Direkcija za upravljanje oduzetom imovinom, u skladu sa zakonom.

Izuzimanje ograničavanja raspolaganja dela imovine

Označeno lice kome je ograničeno raspolaganje imovinom može pred sudom da pokrene postupak radi izuzimanja dela imovine koji je neophodan za osnovne životne troškove (hrana, stanarina ili rata stambenog kredita, lečenje i lekovi, porez, premija osiguranja, troškovi komunalija, troškovi za pružene pravne usluge, naknada za redovno održavanje ili čuvanje sredstava čije je raspolaganje privremeno ograničeno ili druge imovine ili ekonomskih resursa, koji su nastali nakon donošenja rešenja o ograničavanju raspolaganja imovinom).

Za odlučivanje u postupku radi izuzimanja dela imovine, nadležan je osnovni sud, u skladu sa zakonom kojim se uređuje nadležnost sudova. Postupak radi izuzimanja dela imovine hitan je i vodi se po pravilima vanparničnog postupka.